

Svensk integration inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen, enkätsvar 2019

För att få en fördjupad bild över hur man i huvudstadsregionen ordnar den svenska integrationen och hur man inom småbarnspedagogiken och den grundläggande utbildningen tar i beaktande att det finns barn och elever som väljer och valt den svenska skolstigen har vi under april - augusti 2019 intervjuat och sänt ut enkäter till ledande tjänstemän, rektorer, föreståndare, pedagoger och även träffat föräldrar och representanter för Hem och Skola.

Vi hade för avsikt att både intervjua ledande tjänstemän inom utbildning och småbarnspedagogiken och sända ut enkäter till rektorer, föreståndare och ev också till lärarna, för att få en så djup och bred uppfattning om hur den svenska integrationen ser ut i de olika kommunerna och vilka utmaningar man möter på enheterna. Inom förvaltningen i Helsingfors och Esbo önskade man dock, säkert med rätta, att det är viktigt att inte belasta rektorer och föreståndare med ytterligare enkäter. Svenska bildningstjänster i Esbo stad gick igenom frågorna under en utvecklingsdag där en grupp föreståndare och rektorer tillsammans diskuterade sig fram till svaren. Svaren kändes välformulerade och genomtänkta och kan säkert också fungera som ett verktyg för kommunen att själv arbeta vidare med. Det är främst Helsingfors stads tjänstemän inom sektorn för fostran och utbildning som svarat på våra frågor. I Vanda och Grankulla sändes enkäten till rektorer och föreståndare. Vi sände också enkäten till de privata daghemmen i huvudstadsregionen, men fick enbart svar från ett.

I sammanställningen ingår både enkät och intervjusvar. Svaren ger en fördjupad, kvalitativ bild över den svenska integrationen inom småbarnspedagogiken och grundläggande utbildningen.

Nedan presenteras frågorna, en sammanställning av svaren samt reflektion.

1. Hur förverkligas kommunens program för att främja integration inom ditt arbetsområde på svenska? Alternativt: Har er organisation (ifall du inte jobbar för kommunen) en integrationsplan och hur ser den ut?

- Esbos program för integration är gemensamt för hela staden men en del av målen berör vår verksamhet specifikt. Mest specifikt för oss är målet

"Vieraskielisten mahdollisuus osallistua Espoon ruotsinkielisen sivistystoimen palveluihin paranee". Detta arbetar vi med bl.a. genom att utveckla vår information på webben och genom att arbeta fram t.ex. stödmaterial för småbarnspedagogiken.

- Vi har deltagit i upprättandet av programmet så vi har blivit hörda i arbetet. Fungerar väl från kommunens sida, men tyvärr inte från de statliga myndigheternas sida.

- Eleverna går i smågrupp ifall de inte har tillräckliga språkkunskaper för att klara allmän undervisning
- Integrationen finns enbart i dagvård och skola, inget för vuxna
- Vet inte om kommunen har ett sådant program och det är få som kommer till vårt gymnasium som inte har svenska som hemspråk. Vi har haft egna sätt att stödja dem som inte alls talar svenska med någondera föräldern.
- Finns ett utvecklingsprogram sedan 2018.
- Jag har inte sett den
- har ej

På frågan hur kommunens program för att främja integration förverkligas på svenska på svararens arbetsplats framkom att en del av respondenterna inte kände till att kommunens skall ha ett integrationsfrämjande program eller att den också har en svensk dimension. I intervjuerna framkom det också att det i kommunens integrationsprogram kan finnas en positiv inställning till svensk integration men att det blir en konflikt mellan kommunens program och TE-byrån, ifall TE-byrån inte av en eller annan orsak förespråkar svensk integrationsutbildning. Då har klienten svårt att välja det svenska.

Ur svaren kan man också utläsa att det inom den svenska småbarnspedagogiken och grundläggande utbildningen finns en kunskap och beredskap att ta hand om svensk integration, men man antar att samma beredskap inte finns angående den vuxnas integration.

I [Esbo stads program för främjande av integration 2018-2022](#) har man aktivt gått in för förbättra möjligheten för barn med annat språk att välja svensk småbarnsfostran och grundläggande utbildning (s 10). Detta medför bla att kommunen utvecklar informationen om den svenska skolstigen på webben och genom att arbeta fram t.ex. stödmaterial för småbarnspedagogiken.

2. Hur definierar ni invandrare i er enhet?

- Barn med annat modersmål
- Vi har bara familjer som flyttat till Finland i egenskap av arbetstagare. Invandrare är i vår syn människor som av någon anledning flyttat till Finland.
- Elever som har ett annat modersmål än svenska och finska och har flyttat till Finland från ett annat land.
- Elever med annan språklig och kulturell bakgrund
- Läroplanen talar om mångkulturella och Esbos integrationsprogram talar om "vieraskieliset". Någon gemensam definition utöver detta har vi inte. När vi tar fram statistik går vi enligt barn/elever/Esbobor som har ett annat modersmål än svenska eller finska. Men vi tänker att invandrare också kan definieras som alla som flyttat från ett annat land till Finland.
- nyfinländare
- har ej stött på invandrare i mitt arbete än.

Det förekommer en stor variation på definitionen av ordet invandrare vilket också svaren på vår enkät visar på. **Barn med annat modersmål, nyfinländare, elever med annan språklig och kulturell bakgrund, "vieraskieliset", elever till föräldrar med annat språk.** Oberoende av definition är det viktigt att säkerställa att alla barn får den service och stöd som de behöver och är berättigade.

3. Hur beaktas deras behov i er verksamhet?

- Vi har bara en familj vars enda förälder är invandrare, de övriga har en/två finländska vårdnadshavare. Den familjens behov beaktas så att vi är noggranna och tydliga med information, kollar extra ifall familjen har uppfattat pedagogiken, veckoschemat, årstidsenlig påklädning etc. Barnet är litet och har ännu ingen egentlig kunskap om sin bakgrund
- De får undervisning i smågrupp
- individuellt
- Vi har en speciallärare som utreder alla studerandes specialbehov och kommer med förslag hur vi kan tillgodo med de stödtjänster de behöver.
- Visuellt stöd, specialundervisning vid behov, differentiering, undervisning av S2-lärare
- skulle beaktas med särskilt stöd, egen pedagog, inslag av egen kultur i form av sång, dikt, festligheter.
- Antalet invandrare är förhållandevis litet i vår verksamhet (då vi jämför med finska sidan). Det innebär att det ofta blir särlösningar och skräddarsydda modeller. Men

huvudprincipen är att alla barn/elever/familjer bemöts likvärdigt och de som behöver mera stöd eller handledning får det. I fjol ordnades det för första gången gemensamma föräldrakvällar för invandrarfamiljer/familjer med mångkulturell bakgrund. I fjol fanns ingen information om det svenska och heller ingen som talade svenska på plats, vilket en del hade frågat efter. I år kommer vi därför att vara på plats och ha material att dela ut.

Eftersom antalet barn och elever är så få och det i gruppen finns många olika modersmål, medför det ofta att varje enhet funderar ut särlösningar så att barnens behov beaktas och så att varje barn/elev/familj bemöts likvärdigt. Respondenterna lyfter också upp flera pedagogiska lösningar och att pedagogerna månar om att föräldrarna är medvetna om vad som är på gång.

4. Vilken information får personer med annat modersmål än finska/svenska om utbudet av småbarnspedagogik och utbildning?

- Vi försöker upprätthålla våra webbsidor också på engelska och vår kundtjänst betjänar också på engelska. Då ett barn börjat i småbarnspedagogiken kan familjen få ett infopaketer med viktig information om verksamheten, det finns översatt till flera språk. Vi har också utarbetat ett frågebatteri som underlag för diskussioner med familjer som flyttar till Esbo från ett annat land. I skolan ordnas familjeträffar för dessa familjer.
- Individuell handledning
- Staden erbjuder ofta infobrev även på engelska, ryska, arabiska och Swahili. Vi översätter egen information muntligen till engelska eller finska
- Via stadens hemsidor får de information.
- Vet inte
- inget från oss direkt. En familj med främmande språk har använt översättnings-robot för att förstå text på internet. Samtal med mig på deras språk.

Kommunerna, och eventuellt andra upprätthållare, verkar inte ha en uttalad strategi för hur familjer med annat modersmål än svenska skall få kännedom om den svenska skolstigen. Kommunerna har intagit en passiv inställning till att informera om det svenska, på annat språk än på svenska. Kommunernas engelska information om småbarnsfostran, förskola och grundläggande utbildning hänvisar för det mesta till den finska verksamheten.

I december året före barnet fyller 6 år, får det kallelse till att skriva in sig i förskolan. Barn som inte har svenska som modersmål hänvisas till den finska "närförskolan". Det finns inte information om att vårdnadshavarna har rätt att välja småbarnsfostran eller grundläggande utbildning utgående från vårdnadshavarens preferenser.

Helsingfors har under våren 2020 uppdaterat sina engelska webbsidor, så att den svenska småbarnsfostran nu finns presenterad där, men presentationen är sådan att man kan tro att [den svenska inte är kommunal](#)

Intervjusvaren ger en bild av att det inte finns en samsyn om hur man förväntar sig att staden borde informera, eller kunskap om hur staden informerar, om den svenska utbildningsvägen.

5. Hur informeras de om rätten att välja svensk småbarnspedagogik och utbildning?

- "informeras inte, ingen information om svenskt alternativ." Våren 2020 omorganiserar Vanda stads förvaltning och inrättar Det svenskspråkiga resultatområdet. Vanda stads svenska skoldirektör blir direktör för resultatområdet och till enheten anställs en svensk koordinator. Hen skall bygga upp den svenskspråkiga servicen, söka reda på alla svenska kontakter och skapa svenska stödstitigar. Vanda svenskarna är 5000, procentuellt sätt minskar drastiskt även om antalet inte minskar
- Kommunal dagvård är öppen för alla oberoende av bakgrund, etnicitet, etc. I Vandas hemsidor står inget om att man måste vara svensk o.dyl
- Vet inte
- ej information av oss
- Här ser vi det egentligen inte som vår uppgift att informera om rätten att välja svensk småbarnspedagogik. Den informationen borde familjerna få från andra myndigheter och t.ex. rådgivningen kunde ha en viktig roll här. Informationen om anmälan till förskoleundervisningen kommer förhoppningsvis att gå ut på tre språk i höst, i stället för på finska till finskspråkiga och barn med annat modersmål och på svenska till svenskspråkiga som det varit tidigare. Genom den lösningen hoppas vi att flera blir medvetna om att det är möjligt att välja svensk förskola oberoende av ens officiella modersmål.
- Känner inte till
- Individuell handledning

Respondenterna verkar inte ha en klar uppfattning om vem som borde informera om eller hur informationen om rätten att välja svensk dagvård och skola borde nå ut till familjerna. Svaren pekar åt olika håll samt att enheterna tar emot dem som fått plats på enheten.

6. Vem kan de rådfråga kring valet av utbildningsspråk?

- De ringer till utbildningsdirektören, eller så sker kontakten mellan skolorna.
- Vanda info, invalsansvariga, daghemmen
- mig
- Svenska bildningstjänsters kundtjänst (telefon, mejl), alla ledare inom småbarnspedagogik och rektorer. Alla tjänstemän vid förvaltningen svarar också på frågor vid behov.
- Personalen vid öppna familjeverksamheten, personalen inom småbarnspedagogiken, socialarbetarna.
- Känner inte till.
- Vet inte

Val av utbildningsspråk är en viktig fråga för allt fler familjer, men även om respondenterna inte vet hur man skall hitta information om den svenska skolstigen eller om rätten att välja undervisningsspråk så är de på det klara med vem som kan informera de som ringer upp.

7. Hur arbetar daghemmet/skolan så att nyinflyttade familjer känner sig välkomna till daghemmet/skolan och det svenska i huvudstadsregionen?

- "Nästan 98 % av invandrarna går till finskt daghem. finns fortbildning på finska hela tiden. Kunskapen finns i vardagen. Mycket jobb med familjerna, personliga träffar med föräldrarna
- Har haft med finskspråkiga familjer kontakt och vårdssamarbete. Genom samtal på finska och intensivt stöd för barnen har samarbetet förlöpt utmärkt.
- anställt skolgångsbiträde som är somalier
- skolan S2, resurslärare, inte egentligen jobb med familjerna, tolkträffar oftare
- Eleven får stöd i sin skolgång och S2-undervisning. Klassläraren, specialläraren och S2-läraren samarbetar och kontakten till hemmet är regelbundet.
- Tät kontakt med hem och skola

- "Se svar från rektorer och ledare inom småbarnspedagogik. Inom småbarnspedagogiken arbetar vi språkmedvetet med alla barn."
- Beaktar behoven individuellt.

På frågan om hur daghemmet/skolan tar emot nyinflyttade fick man många olika svar. Ett återkommande konstaterande är att den största delen av barnen integreras på finska, vilket leder till att de nyinflyttade barnen som kommer till de svenska daghemmen och skolorna, ofta ses som "ett nytt projekt", att enheterna får lov att bygga upp sina strategier och arbetsrutiner från början. I övrigt arbetar den svenska skolstigen med språkmedvetenhet, S2-undervisning och har en vana att arbeta så att varje lärare är en modersmållärare. Alla arbetar för språkförståelsen.

8. Hur tas barn med invandrarbakgrund emot då de börjar i daghem och skola?

- Lika som alla andra m.a.o. justerat till det individuella behovet
- Behoven beaktas individuellt. Föra barn på tal -samtal för alla, tolk medverkar vid behov.
- De tas väl emot och får ovanstående stöd genast.
- Tas emot av vem? Barn eller personal eller övriga föräldrar?Har ej erfarenhet men troligen bra hos oss, liten enhet. 14 barn !
- Vi har inga egna rutiner för dessa. De tas emot på samma sätt som de andra.
- Alla har rätt att ansöka och vi beviljar plats enligt invals-kriterier. De barn som har svenska som modersmål har laglig rätt till vård på svenska och är det ett fall med ett barn med svenska som modersmål och ett annat barn behöver vi välja in det som har lagenlig rätt till vård på sitt modersmål Vi betjänar gärna alla barn och familjer.

De flesta svarande svarade att barn med invandrarbakgrund tas emot på samma sätt som andra barn, utgående från det individuella behovet. Ett intressant svar är att barnen tas emot utgående från invals-kriterierna och att alla har rätt att ansöka om plats.

"Alla har rätt att ansöka och vi beviljar plats enligt invals-kriterier. De barn som har svenska som modersmål har laglig rätt till vård på svenska och är det ett fall med ett barn med svenska som modersmål och ett annat barn behöver vi välja in det som har lagenlig rätt till vård på sitt modersmål. Vi betjänar gärna alla barn och familjer."

Om man drar detta resonemang till sin spets betyder det att barn med annat modersmål än svenska automatiskt hamnar sist i kön. Hur är det egentligen? Vilken position har barnen med annat språk i kommunens kö för plats till småbarnspedagogik?

9. Vem har rätt till undervisning i svenska som andraspråk (S2)? Hur informeras det om den möjligheten och hur arrangeras undervisningen?

- De som inte har svenska eller finska som modersmål. De får information via studiehandledaren när kurs- och ämnesval diskuteras.
- Eleverna med annat modersmål (ej finsk) än svenska har rätt till undervisning i S2. De får information om detta då de inleder sin skolgång i den svenska skolan.
- Separat undervisning i S2 ordnas inte i småbarnspedagogiken.

Inom småbarnsfostran arrangeras inte undervisning i S2, utan där har man satsat på att ge språkstöd åt alla de barn som behöver det. S2-undervisningen kommer in i den grundläggande utbildningen. Det finns S2-lärare i Esbo och Helsingfors och de har hand om flera skolors S2-undervisning samtidigt.

10. Vem har rätt till undervisning i annat modersmål? Hur informeras det om den möjligheten och hur arrangeras undervisningen?

- Arrangeras oftast på finska eller enbart på hemspråket i en finsk skola
- Eleverna har rätt till hemspråksundervisning och familjerna informeras om detta då eleven börjar i skolan. Oftast arrangeras hemspråksundervisningen i en annan skola än elevens egen skola.
- Förskolebarnen kan delta i modersmålsundervisning i grannkommunen, vissa språk undervisas i egen kommun.
- Se https://www.esbo.fi/sv-FI/Utbildning_och_fostran/Grundlaggande_utbildning/Undervisning/Sprakundervisning
- Sådan undervisning ges av andra parter och kurserna får räknas till godo. Kurserna i modersmål (svenska) är ändå obligatoriska för alla endera som MO eller som S2 (ingen har valt det senare alternativet).

Huvudstadsregionens kommuner ordnar undervisning på eget modersmål på flera olika språk. I Helsingfors ordnas upp till 300 grupper i drygt 40 språk.

Alla kommuner uppger dock att undervisningen i eget språk ordnas huvudsakligen av den finska administrationen. Staten betalar ett statsunderstöd till utbildningsanordnaren för elever med främmande språk. Det är möjligt att söka statsunderstöd för en grupp på 4 elever. Statsunderstödet beviljas i enlighet med anslaget i statsbudgeten till ett belopp av högst 86 procent av de kalkylerade godtagbara kostnaderna.

Staten finansierar en andel av kostnaderna för undervisningen i eget modersmål, även om det inte täcker alla kostnader. Man kunde förvänta sig att den svenskspråkiga utbildningsförvaltningen skulle ha en större medvetenhet om vikten av att lära sig sitt modersmål, eftersom den svenska skolan under en längre tid arbetat med barn från tvåspråkiga familjer. Även om det är viktigt att barnen lär sig skolans undervisningsspråk är det också viktigt det är för barnen/eleverna att få ett starkt modersmål eftersom det underlättar eleven att lära sig skolans undervisningsspråk och att tillägna sig skolans undervisning.

Idag har eleverna, åtminstone i Helsingfors, i och för sig möjlighet att välja mellan flera undervisningsgrupper och -tider, men staden förutsätter att eleverna skall resa från sin egen närskola till en skola för att få undervisning i sitt språk. Denna grupp finns antingen i en svensk eller finsk skola. Familjerna måste själva ordna transporten av barnet från skola A till skola B på grund av att hemspråksundervisning inte är obligatoriskt. Detta kan vara omöjligt för familjen på grund av tidsåtgången. Detta arrangemang medför att många elever som är anmälda till undervisningen i eget språk, ändå uteblir.

11. Vem har rätt till undervisning i annan religion? Hur informeras det om den möjligheten och hur arrangeras undervisningen? Vilken religionsundervisning ordnas det i er enhet/kommun?

- Om det finns minst 3 elever. Katolsk, ortodox, islam
- I samband med skolanmälan har eleven baserat på hens religiösa tillhörighet i befolkningsregistret en religionsundervisning förvald i blanketten. Denna bekräftar vårdnadshavarna i samband med anmälan.
- Av de som läser en annan religion i våra svenska skolor är endast en liten andel elever med invandrabakgrund. Det bör också noteras att det är en stor utmaning att hitta behöriga lärare i olika religioner."
- De som hör till ett annat trossamfund än den ev. lut. kyrkan. Undervisning i RO ordnas i skolan. I andra fall får de studerande sin undervisning vid den egna församlingen och får kurserna räknade tillgodo. De flesta väljer

att läsa livsåskådning om de inte hör till ev.lut. eller ortodoxa församlingen.

- Då eleven registreras i skolan anges även religionstillhörigheten. Undervisning erbjuds ofta i den egna skolan åtminstone i islam, katolsk och ortodox religion.
- "Vi följer utbildningsstyrelsens anvisningar https://www.oph.fi/download/189096_Anvisning_om_anordnande_av_undervisning_i_religion_och_livsaskadningskunskap.pdf Tre elever räknas skilt för finska och svenska skolorna, men då vi någon gång har haft endast en elev som har behövt undervisning i en religion har eleven erbjudits möjligheten att läsa religionen på finska.

Svaren nedan gäller förskoleundervisningen:

- Vi undviker att splittra gruppen för dylika ändamål. Hela gruppen får bekanta sig med de åskådningar som finns representerade i gruppen.
- Vi undervisar inte i religion i småbarnspedagogiken. Alla har rätt till åskådningsmässig uppfostran och pedagogik

[Religion eller livsåskådningskunskap](#) är ett obligatoriskt läroämne i grundskolan. Undervisningen är politiskt oberoende och icke-konfessionell. I huvudstadsregionens skolor ordnas undervisning i evangelisk-luthersk religion, ortodox religion, katolicism, i en viss mån i islam och livsåskådningskunskap. Vårdnadshavaren ansöker om möjlighet att få undervisning i den egna religionen genom att fylla i en blankett. Blanketten är en allmän blankett om anmälan till skolan. För eleverna i åk 1 - 6 i Helsingfors, ordnas religionsundervisningen i ortodox religion och katolicism i den egna skolan, medan undervisningen för de äldre eleverna är koncentrerad till en skola dit eleverna får ta sig. I Esbo ordnas undervisningen i ortodox religion i ett fåtal skolor och skolorna ordnar elevskjuts vid behov.

Kommunerna har dock svårt att hitta lärare i islam, framförallt behöriga eller lärare som har tillräckliga kunskaper i svenska. Eleven kan befrias från skolans religionsundervisning ifall vårdnadshavaren önskar det och kryssar i rutan: *Deltar i undervisning som ordnas av det egna samfundet.* [Helsingfors universitet](#) har hösten 2019 inrättat en studielinje för ämneslärare i islam. De utreder även möjligheten till ett samarbete med öppna universitetet vid HU.

Svaren tyder på rätt varierande kutym angående undervisning i de så kallade mindre religionerna. Med en anmälan kan religionsundervisningen ske i den egna församlingen eller så "väljer" eleverna att läsa livsåskådning.

12. Vilka är de främsta utmaningarna för en lyckad integration?

- Attityder, fördomar, missförstånd
- Helt klart är det de vuxnas attityd till det främmande som lägger grunden!!!!
- Brist på öppenhet, information och samarbete. Största utmaningen är fördomar.
- Avsaknad och kunskap om kultur.
- Sett ur vårt perspektiv är bristen på tolkar som tolkar till/från svenska en utmaning. Då antalet invandrare är litet är det sällsningar som gäller; detta kan vara både en styrka och en utmaning, men det kräver i vilket fall som helst resurser. Då personalsituationen inom småbarnspedagogiken är en stor utmaning kan det också vara svårt att hitta tid för att ge extra handledning och stöd till familjer som t.ex. behöver få ganska ingående introduktion i hur vår verksamhet fungerar och annat som styr vår verksamhetskultur.
- Samarbetet mellan statliga och kommunala myndigheter samt inom kommunen.
- viktigt att familjen också integreras,

Attityder och avsaknad av kunskap ser många som de främsta utmaningarna för en lyckad integration. I Esbo lyfte man också fram bristen på tolkar och en osäkerhet om vem som skall stå för extra handledning och stöd för familjen.

13. Vilka organisationer eller föreningar samarbetar ni med angående integration?

- inga
- För tillfället finns inget samarbete. Tidigare har vi ordnat en utbildning för FIKA-mentorer i samarbete med Luckan. I höst har vi planer på att ordna en föreningskväll till vilken alla föreningar i Esbo bjuds in. Temat för kvällen är integration och hur föreningarna kan arbeta för att öppna upp sin verksamhet och via den främja integrationen.
- I Folkhälsans eftis deltar även barn med svenska som andraspråk med sina klasskamrater.
- Flera, men kommer inte på namnen på dem.

Samarbetet mellan tredje sektorn och utbildningsenheterna kunde förbättras.

14. Vilka utmaningar kan det finnas i samarbetet med tredje sektorn?

- "hitta en modell för hela huvudstadsregionen. Tredje sektorns aktörer skall vara aktiva för hela regionen. tex SVEPS fungerar, tredje sektorn borde vara ännu lättare"
- Ofta är det kommunala tungrovt och "långsamt" medan tredje sektorns aktörer kan agera snabbare och på sätt och vis smidigare. Vår verksamhet styrs långt av en budget som inte är särskilt flexibel och byråkratin är ofta långsam. Samtidigt som tredje sektorn och föreningar har en större flexibilitet kan de också vara mer sårbara och engagemang för en viss sak kan vara fast vid en eller några personer.
- För mycket utvecklingsarbete på gång i skolan över lag (bl.a. läroplaner, digitalisering, olika nationella projekt eller nya anvisningar och för små resurser inom handlednings- och studerandevårdssektorn.)
- Finansiering, att hitta lämpliga tider som passar barnets skolvardag.
- Personligheter som missbrukar sin makt.

För de svarande är det svårt att sätta fingret på vilka utmaningar det kan finnas i samarbetet med tredje sektorn. En förklaring till det kanske bottnar i att det inte finns så mycket samarbete, en annan att inom själva utbildningsförvaltningen finns ett stort antal utvecklingsprojekt som det också är viktigt att delta i.

15. Hur kan integrationssamarbetet mellan tredje sektorn och er enhet/kommun utvecklas?

- Vi hoppas att vi hittar modeller för det t.ex. via vår kommande föreningskväll. Genom diverse projekt kan man säkert också hitta gemensamma satsningar.
- Etablera kontakter.
- Beslutet fattas inte av oss som arbetar som lärare, utan högre upp i organisationen. Vi är öppna för förslag och ideer.

Med konkreta ideer och klara planer kan integrationsarbetet mellan tredje sektorn och utbildningsenheterna lätt utvecklas.

16. Vad tycker du att är det potentiella mervärdet av att integreras på svenska?

- flera dörrar öppnas, de flesta av invandrarna har kusiner i Norden, de får ett gemensamt nordiskt språk, finskan lär sig förr eller senare. Invandrareleverna kan få B-finska, i högstadiet
- Hela Norden som potentiellt verksamhetsområde.
- Svenskan upplevs som ett lättare språk att lära sig och skolorna upplevs som hemtrevliga och elevantalet är mindre än i finskspråkiga skolor.
- Flera möjligheter i framtiden för tvåspråkiga
- Att våra barn får växa upp i mångfald. Bra med heterogen miljö
- Mycket litet. Nästan omöjligt för en familj att klara sig på svenska i Vanda. De klarar sig inte i samhället om de inte kan finska
- Ser inget mervärde då man väger för- och nackdelar mellan alternativen (svenska - finska).
- ingen

Svaren varierade mycket. Från att hela Norden står öppen till att respondenten inte ser något mervärde i det.

17. Vad bör göras först för att integration på svenska skall vara ett reellt och smidigt alternativ?

- Skapa ordentliga modeller för S2- svenska. Inrättande av tjänster för språkstödslärare
- "Informationen och medvetenheten om att svenska är ett alternativ bör förbättras. Attityden kan inte vara ""Ja, men det går ju inte att leva på svenska."" Därför behövs hela stigar att gå, utbildning för olika åldrar, språkundervisning, stöd i olika processer, möjligheter att komplettera sin tidigare utbildning o.s.v.
- Information till familjerna i ett tidigt skede och att beslutsfattarna ser svenska som ett likvärdigt alternativ.
- De senaste åren har mycket kartlagts - nu borde följande steg vara att formulera vad vi egentligen vill och genom små konkreta steg försöka närma oss den målsättningen."
- Attityder, flexibilitet t.ex. TE-centralen.
- Ändra på språkförhållandena i Finland. Det är en omöjlig uppgift, tror jag!
- Inte integreras på svenska, för familjens bästa

Respondenterna frågade efter klara och tydliga svenska integrationsvägar, mera resurser till S2- och språkstödslärare. Ur svaren framkommer också att det nu är tid att

bygga upp vägarna. Inte utreda mera utan satsa på konkreta åtgärder. Några respondenter vidhöll att samhället inte skall integrera på svenska.

18. Hur ser din vision för den svenska integrationen ut?

- Nyckelpersoner i ledningspositioner bör arbeta för att stärka den svenska integrationen. Bildningsdirektörerna träffas en gång i månaden och har tankar på hur de skall gå vidare.
- Vi är mera tillsammans! Finlandssvenskheten lever med tiden, förändras, utvecklas tar och ger. Vi välkomnar våra medmänniskor till vår gemenskap.
- Svenska som integrationsspråk ska vara ett reellt alternativ och den som väljer det svenska ska kunna leva en fullgod vardag också i huvudstadsregionen.
- Hela familjen bör kunna integreras på samma språk. Det kan inte gå så att då familjen har valt svenska för sitt barn så tvingas föräldrarna ändå gå på finska kurs för att svenskakurser inte ordnas. 20
- Alla elever är välkomna!

Respondenterna lyfter upp samarbetet inom huvudstadsregionen, vikten av att Svenskfinland är inkluderande och att den svenska integrationsvägen blir ett reellt alternativ för de som väljer det.